

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NÔNG VIỆT ANH

CƠ CHẾ TỰ CHỦ TÀI CHÍNH
TẠI BỆNH VIỆN SẢN NHI LÀO CAI

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NÔNG VIỆT ANH

CƠ CHẾ TỰ CHỦ TÀI CHÍNH
TẠI BỆNH VIỆN SẢN NHI LÀO CAI

NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

Mã số: 8.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: TS. Nguyễn Việt Dũng

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này là công trình nghiên cứu của riêng tôi, chưa công bố tại bất kỳ nơi nào, mọi số liệu sử dụng trong luận văn này là những thông tin xác thực. Tôi xin chịu mọi trách nhiệm về lời cam đoan của mình.

Thái Nguyên, ngày ... tháng 02 năm 2020

Tác giả luận văn

Nông Việt Anh

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới **TS Nguyễn Việt Dũng**, người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Xin chân thành cảm ơn các thầy, cô giáo Phòng Đào tạo - Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn tới Ban lãnh đạo, các bạn bè đồng nghiệp, đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Do bản thân còn nhiều hạn chế nên luận văn không tránh khỏi những thiếu sót, tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của các thầy cô giáo và các bạn.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày tháng 02 năm 2020

Tác giả luận văn

Nông Việt Anh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU, SƠ ĐỒ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Bố cục của luận văn	3
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CƠ CHẾ TỰ CHỦ TÀI CHÍNH TẠI CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP	4
1.1. Tổng quan về bệnh viện công lập	4
1.1.1. Khái niệm, đặc điểm bệnh viện công lập	4
1.1.2. Phân loại các đơn vị sự nghiệp công lập hoạt động trong lĩnh vực y tế	5
1.1.3 Vai trò của bệnh viện công lập.....	6
1.2. Cơ chế tự chủ tài chính tại các bệnh viện công lập.....	7
1.2.1. Khái niệm và vai trò của cơ chế tự chủ tài chính	7
1.2.2. Mục tiêu của cơ chế tự chủ tài chính	8
1.2.3. Nội dung cơ chế tự chủ tài chính	9
1.2.4 Nhân tố ảnh hưởng đến cơ chế tự chủ tài chính tại các bệnh viện công lập....	17
1.3. Kinh nghiệm về cơ chế tự chủ tài chính ở một số bệnh viện công lập ở Việt Nam và bài học kinh nghiệm cho bệnh viện sản nhi Lào Cai.....	21
1.3.1. Kinh nghiệm thực hiện cơ chế tự chủ về tài chính tại các bệnh viện công lập thuộc Sở Y tế Bắc Kạn.....	21
1.3.2. Kinh nghiệm thực hiện cơ chế tự chủ tài chính tại bệnh viện Bãi Cháy.....	23
1.3.3. Bài học kinh nghiệm rút ra cho cơ chế tự chủ tài chính tại bệnh viện Sản Nhi Lào Cai	26
CHƯƠNG 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28

2.1. Câu hỏi nghiên cứu	28
2.2. Các phương pháp nghiên cứu.....	28
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin thứ cấp	28
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin sơ cấp.....	29
2.2.3. Phương pháp xử lý thông tin.....	30
2.3. Phương pháp phân tích thông tin	30
2.3.1. Phương pháp so sánh.....	30
2.3.2. Phương pháp phân tích dãy số theo thời gian	31
2.4. Hệ thống các tiêu nghiên cứu.....	31
2.4.1 Hệ thống chỉ tiêu đánh giá kết quả thực hiện tự chủ tài chính.....	31
2.4.2. Hệ thống chỉ tiêu phản ánh đánh giá tình hình tự chủ tài chính của đối tượng khảo sát.....	34
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG CƠ CHẾ TỰ CHỦ TÀI CHÍNH TẠI BỆNH VIỆN SẢN NHI LÀO CAI.....	35
3.1. Khái quát chung về bệnh viện sản nhi lao cai.....	35
3.1.1. Quá trình hình thành và phát triển	35
3.1.2. Chức năng, nhiệm vụ và tổ chức bộ máy.....	37
3.1.3. Tổ chức bộ máy Bệnh viện Sản Nhi Lào Cai	40
3.1.4. Một số kết quả đạt được của bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai.....	42
3.1.5. Những thuận lợi, khó khăn của Bệnh viện Sản Nhi trong thời gian tới.....	47
3.2. Thực trạng cơ chế tự chủ tài tại bệnh viện sản nhi Lào Cai.....	47
3.2.1. Cơ sở pháp lý về cơ chế tự chủ tài chính tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai	47
3.2.2. Nội dung cơ chế tự chủ tài chính tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai.....	49
3.2.3. Các nhân tố ảnh hưởng cơ chế tự chủ tài chính tại Bệnh viện Sản Nhi Lào Cai	78
3.3 đánh giá thực trạng cơ chế tự chủ tài chính tại bệnh viện sản nhi Lào Cai.....	84
3.3.1. Những kết quả đạt được	84
3.3.2. Những hạn chế	86
3.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế	87

CHƯƠNG 4: MỘT SỐ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CƠ CHẾ TỰ CHỦ TÀI CHÍNH TẠI BỆNH VIỆN SẢN NHI LÀO CAI	90
4.1 định hướng phát triển của bệnh viện sản nhi Lào cai.....	90
4.1.1 định hướng phát triển của bệnh viện sản nhi Lào cai.....	90
4.1.2 Định hướng tăng cường tự chủ, tự chịu nhiệm về quản lý tài chính tại Bệnh viện Sản Nhi Lào Cai	93
4.2. Một số giải pháp hoàn thiện cơ chế tự chủ tài chính tại bệnh viện sản nhi Lào cai	94
4.2.1. Nâng cao hiệu quả quản lý các nguồn thu	94
4.2.2. Sử dụng tiết kiệm, hiệu quả và giám sát chặt chẽ các khoản chi	96
4.2.3. Tăng cường quản lý tài sản của đơn vị	97
4.2.4. Tăng cường thanh tra, kiểm tra và công khai tài chính nhằm nâng cao quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm.....	99
4.2.5. Nâng cao trình độ, năng lực đội ngũ cán bộ tài chính kế toán.....	101
4.2.6. Nâng cao nhận thức cán bộ viên chức và người lao động trong Bệnh viện .	102
4.3. Kiến nghị.....	103
4.3.1 Bộ Y tế	103
4.3.2 UBND tỉnh và Sở Y tế	103
4.3.3. Các bệnh viện tuyến trung ương	104
KẾT LUẬN	105
TÀI LIỆU THAM KHẢO	107
PHỤ LỤC.....	111

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BTC	Bộ Tài chính
BVCL	Bệnh viện công lập
BVĐK	Bệnh viện đa khoa
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
ĐVSN	Đơn vị sự nghiệp
ĐVSNCL	Đơn vị sự nghiệp công lập
HĐND	Hội đồng nhân dân
HĐTX	Hoạt động thường xuyên
KCB	Khám chữa bệnh
KH	Kế hoạch
KTXH	Kinh tế xã hội
NĐ - CP	Nghị định của Chính Phủ
NSĐP	Ngân sách địa phương
NSNN	Ngân sách nhà nước
NSTƯ	Ngân sách trung ương
QLNS	Quản lý ngân sách
QLTC	Quản lý tài chính
TSCĐ	Tài sản cố định
TSNN	Tài sản nhà nước
TTB	Trang thiết bị
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC BẢNG BIỂU, SƠ ĐỒ

Bảng 2.1. Thang đánh giá Likert được sử dụng trong luận văn.....	30
Bảng 3.1: Tình hình thực hiện hoạt động chuyên môn Bệnh viện Sản Nhi giai đoạn 2017 - 2019.....	44
Bảng 3.2: Quy mô nhân sự tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai	51
Bảng 3.3: Biên chế viên chức và lao động hợp đồng tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai.....	52
Bảng 3.4: Tổng nguồn thu tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai trong giai đoạn 2017 - 2019	54
Bảng 3.5: Kết quả đánh giá công tác thực hiện cơ chế tự chủ trong huy động và quản lý nguồn thu	57
Bảng 3.6: Tình hình thực hiện chi NSNN cấp tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai trong giai đoạn 2017 - 2019.....	60
Bảng 3.7: Tình hình thực hiện chi từ nguồn viện phí, BHYT và nguồn khác tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai trong giai đoạn 2017 - 2019.....	62
Bảng 3.8: Kết quả đánh giá thực hiện cơ chế tự chủ trong sử dụng nguồn lực tài chính tại Bệnh viện.....	65
Bảng 3.9: Bổ sung và trích lập các quỹ tại Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai	71
Bảng 3.10: Kết quả đánh giá phân phối kết quả hoạt động tài chính	72
Bảng 3.11: Kết quả đánh giá công tác quản lý tài sản tại Bệnh viện.....	75
Bảng 3.12: Kết quả đánh giá công tác kiểm tra, kiểm soát tài chính.....	78
Bảng 3.13: Kết quả khảo sát nhân tố trình độ tổ chức bộ máy quản lý tài chính	83
Sơ đồ 3.1: Cơ cấu tổ chức bộ máy Bệnh viện Sản Nhi tỉnh Lào Cai.....	41

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Bệnh viện công lập luôn là tổ chức đứng đầu trong ngành y tế về cung cấp dịch vụ mang tính chất phúc lợi xã hội cao. Bệnh viện công lập có vai trò chủ đạo trong công tác khám chữa bệnh, đáp ứng phần lớn dịch vụ y tế chăm sóc sức khỏe cho người dân. Hiện nay, cùng với xu hướng đổi mới cơ chế, chính sách, ngành y tế thực hiện cải cách toàn hệ thống y tế là trao quyền tự chủ cho các bệnh viện công lập, nâng cao chất lượng dịch vụ và hiệu quả hoạt động của các bệnh viện công lập.

Quản lý tài chính bệnh viện là một phạm trù đòi hỏi người quản lý phải có cách nhìn bao quát tổng thể toàn bộ hoạt động tài chính của bệnh viện cùng với môi trường ngành y tế cũng như các nhân tố tác động đến hoạt động quản lý tài chính bệnh viện. Tự chủ tài chính là xu thế tất yếu đối với các bệnh viện công lập. Tự chủ tài chính là quyền tự quyết định mọi hoạt động về việc sử dụng nguồn tài chính của chủ thể, tự quyền quyết định cách thức huy động và phân bổ tài chính để đạt được mục tiêu của đơn vị thực hiện tự chủ. Trong công cuộc đổi mới cơ chế quản lý, tự chủ tài chính là một phần quan trọng trong quá trình tự chủ tại các bệnh viện công lập. Thực hiện tự chủ tài chính tại các bệnh viện công lập nhằm giúp các bệnh viện công lập vượt qua khó khăn và sự kém hiệu quả trong cơ chế quản lý khi Nhà nước vẫn nắm giữ quyền sở hữu các bệnh viện công lập để đảm bảo bệnh viện công lập vẫn thực hiện đầy đủ các nhiệm vụ xã hội không vì mục đích lợi nhuận. Tại Việt Nam, các bệnh viện công lập thực hiện cơ chế tự chủ tài chính nhưng có sự tham gia của Nhà nước trong điều phối hoạt động thông qua các văn bản quy phạm pháp luật. Các bệnh viện được linh hoạt hơn trong tổ chức và hoạt động, giúp các bệnh viện xác định được hướng phát triển, cung cấp các dịch vụ y tế tốt nhất, vừa nâng cao được chất lượng khám chữa bệnh vừa tăng thêm thu nhập cho cán bộ nhân viên.

Bệnh viện Sản Nhi Lào Cai mới được thành lập từ năm 2013, trên cơ sở tách từ Bệnh viện Đa khoa số 1 tỉnh Lào Cai. Là bệnh viện chuyên khoa hạng II của tỉnh về chuyên ngành Sản – Nhi, khi thành lập ban đầu bệnh viện chỉ có 150 giường với tổng số 139 cán bộ, đến năm 2019 số giường bệnh đã tăng lên 300 giường với tổng số 210 cán bộ. Ngay khi thành lập bệnh viện đã thực hiện cơ chế tự chủ theo Nghị